

KÜRESELLEŞME-KÜLTÜR İLİŞKİSİNİN EĞİTİM ÖRGÜTLERİNİ ETKİLEME BİÇİMLERİ (KAYSERİ İLİ ÖRNEĞİ)

Tamer SEYFİ

Küçükbakkalköy Kemal Berktaş İlköğretim Okulu, Ataşehir-İSTANBUL
tamerseyfi@yahoo.com

Yrd. Doç. Dr. Sabri ÇELİK

Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, ANKARA
sabric@gazi.edu.tr

Öz

Araştırmanın amacı, küreselleşme-kültür ilişkisinden eğitim örgütlerinin etkilenme biçimlerinin sınıf öğretmenleri tarafından algılanma düzeylerini betimlemektir. Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin algıları araştırmacı tarafından geliştirilen beşli likert tipi ölçekle incelenmiştir. Ölçme aracı dört bağımsız değişken, otuz beş bağımlı değişkenden oluşmaktadır. Ölçme aracının birinci bölümünde, öğretmenlerin okullarını temsil yönlerinden hareketle eğitim örgütlerinin küreselleşme karşısında sahip oldukları tutuma; ikinci bölümde küreselleşmenin kültürel etkileri ve bu bağlamda öğrencilere olan etkilerine dönük yargılara; üçüncü bölümde de öğretmenlerin küreselleşmeyi okuyabilme adına sahip olmaları gereken donanıma ilişkin maddelere yer verilmiştir. Araştırmanın evrenini, Kayseri ili merkez ilçelerinde bulunan 154 ilköğretim okulunda, 2004–2005 öğretim yılında görev yapan 2545 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, araştırma evreninden tesadüfi örnekleme(random) yöntemi ile seçilen 35 ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan 519 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problemleri çözümlenirken frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, güvenirlilik analizi, t-testi ve varyans(ANOVA) analizi kullanılmıştır.

Öğretmenlerin; küreselleşmeden ulusal kültürümüz, okullar, öğrenciler ve öğretmenlerin etkilenme biçimleri üzerindeki algılarında; cinsiyet, mezuniyet, kıdem ve okullarında çalıştıkları süre bağımsız değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Araştırma sonucunda; kadın öğretmenlerin, erkek öğretmenlere nazaran, küreselleşmenin günlük yaşam deneyimlerimiz üzerindeki-özellikle öğrencilerin üzerindeki- etkisini daha yakından takip edebildikleri ortaya çıkmıştır. Kıdemin artmasıyla birlikte küresel kültürel akış alanlarına ilginin azaldığı, mezun olunan eğitim programı açısından bakıldığında ise lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip olan öğretmenlerin; diğer mezuniyet derecesine sahip öğretmenlere nazaran bu süreci daha iyi okudukları görülmüştür. Özellikle kültür endüstrisi yoluyla yayılan kültürel öğeler ve bu öğelerle beraber yerleşen dile, eğitim ve kültür faaliyetlerinin ticarileşmesine ve bunlara karşı yeterli eğitim politikalarının üretilmemesine; lisans ve üstü mezuniyete sahip, kıdemi düşük olan, okullarında daha az sürede görev yapmış öğretmenlerin daha duyarlı oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, kültürel etkileşim, eğitim örgütleri, öğretmen algıları.

AFFECTS OF GLOBALIZATION-CULTURE RELATIONSHIP ON EDUCATIONAL ORGANIZATIONS (A CASE STUDY IN KAYSERİ)

Abstract

The aim of this research is to describe the perception level of primary school teachers about the effects of influence of globalisation-culture relations. In the research, the perception of primary school teachers was analyzed by five-likert-type scale improved by the researcher. Scale tool consists of four independent variables and thirty-five dependent variable. In the first part of scale tool, , the attitude of educational organizations to globalization from the starting point of teachers' way of representing their school; in the second part, the cultural effects of globalization and in this context, the decisions about the effects on students; in the third part articles about teachers should know in order to read globalization are appeared. The center of the research was 2545 primary school teachers who worked 2004-2005 education year in 154 primary schools in central districts of Kayseri. The sampling of the research is 35 primary school and 519 primary school teachers who are chosen randomly in the research center. While the sub problems of the research were being solved, frequencies, percentages, standart deviations, reliability analysis, t-test and variance(ANOVA) analysis were used.

In the teachers' perceptions of the effects of influence of globalisation about our national culture, schools, students and teachers, expressive differences were found according to some independent variables such as their gender, graduation, seniorty and duration in their schools. In the result of the research , it was discovered that female teachers could follow up the effects of globalization to our daily life experiences, especially to the effects on the students more closely when compared with male teachers. It was seen that the interest in global cultural flow area is decreasing common with ascending seniority and, as going by trainig program graduated, the teachers who have graduate or post-graduate education could conceive this process better than the teachers that have other graduate degrees. Especially, it was seen that the teachers who is junior, have graduate or post-graduate education and work less at their own schools are more sensitive to cultural elements spreading by way of culture industry and the language settled with these elements; to commercialization of educational cultural activities and; to inadequate generated education policies.

Key Words: Globalisation, cultural interaction, educational organizations, teacher perceptions.

1. Araştırmanın Konusu

1.1. Küreselleşme

Küreselleşmeye çağrıştırdığı anlamlar ve etkilediği alanlar açısından bakıldığında, uzun bir geçmişten bahsetmek gerekir. Küresel kelimesinin kökeni günümüzden 400 yıl öncesine kadar uzanmaktadır. Ancak kavram olarak 1960'larda ortaya çıkarak 1980'li yıllarda kullanımı yaygınlaşmıştır¹. 16.yüzyıldaki klasik ticaret yollarına alternatif olarak deniz üzerinden yapılan ticaretin gelişmesi, Os-

¹ Ruud Lubber; The Dynamic Of Globalization, <http://www.xs4all.nl/~koorevaa/html/dynamic.html> web adresinden 14.06.2006 tarihinde alınmıştır.

manlı Devleti'nin deniz hâkimiyetini İnebahtı Deniz Savaşı sonucu kaybetmesi gibi etkenler, bu dönemin bir dönüm noktası olarak görülebilir. İlk olarak deniz yoluyla dolaşıma giren mal, sermaye ve bazı hizmetler 18.yüzyılda uluslararası yatırıma ve ticarete dönüşerek kolonileştirmenin ve sömürgeciliğin sistemli bir şekilde büyümesini sağlamıştır. Başlangıçta ticari bir mahiyette gelişen bu durum, kapitalizmin doğumuna ev sahipliği yapacak olan coğrafyayı da belirlemeye başlamıştır. Haçlı Seferleri'nin arkasından güçlenen deniz ticareti, o dönemki İtalyan cumhuriyetlerinde büyük sermaye birikimi yaratarak kapitalizmin temel kaynağını oluşturmuştur. Sermayenin hareket kabiliyeti gereği kapitalizmin coğrafyası; takip eden yüzyıllarda Hollanda, İngiltere ve Fransa gibi ülkelere taşınarak sürekli değişiklik göstermiştir². Dünyayı kategorilere ayıran tanımlamalarda sermaye hareketlerine bağlı olarak sürekli değişiklik göstermiştir.

Özellikle, merkez-çevre bağlamında geliştirilen kavramları algılamakta kullandığımız zihinsel çerçevemizin ve bizi de içine alan fakat bizim dışımızda gerçekleşen hiçbir katkı ve onayımız olmaksızın tasnifimize imkân veren anlayışın nasıl teşekkül ettiğine bakıldığında, Batılı paradigmanın baskın rolüyle karşı karşıya kalırız. Oysa; Avrupalılar ve diğerlerinin, gelişme derecelerine göre tanımlanmış toplumların, ten rengine göre ayrıma tabi tutulan insanların, dini ve kültürel çeşitliliğe ve teklige sahip toplumların- kullandığımız kavramsal harita ne olursa olsun- karşılaştıkları yerler (merkez/metropol Batı olarak kabul edildiğinde) merkezin dışında olmuştur. 1950 yılından itibaren çok kültürlü, çok ırklı, çok kıtalı kent kültürleri Avrupa'da görülmeye başlamışken Birinci/ İkinci /Üçüncü Dünya, Kuzey/ Güney, Gelişmemiş /Gelişmekte Olan/Gelişmiş, Merkez/ Çevre/Yarı Çevre ve benzeri terimlerin neredeyse tamamı 'Batı' tarafından türetilmiştir. King³ ise bu tasnife farklı bir açıdan bakmış ve Batılı ekonomik ve toplumsal göstergelerden hareketle yapılan bu ölçeklendirmeyi; kültürel çeşitlilik, ırk, etnik köken, toplum ve kültür bakımından kutuplaşmış günümüzün batılı kentlerini dünyanın dört bir yanındaki benzerleriyle tarihsel açıdan bakarak yorumladığımızda Üçüncü Dünya'yla Birinci Dünya'nın yer değiştireceğini belirtmiştir. Ancak günümüzde geçerli olan ölçeklendirmeye göre, 'Batı'nın dışında kalan dünyada da Batı'daki yaşam biçiminin yaygınlaştığı, tüketim anlayışının giderek Batı'yla entegre hâle geldiği, iletişimdeki yayılma ve uluslararası şirketlerin ve uluslararası örgütlerin etki alanlarının genişlediği bir dönemi nitelemek için yaygın olarak "küreselleşme" kavramının kullanıldığını görmekteyiz⁴.

Küreselleşmenin entegrasyon, küçülme, birleşme, etkileşim, enformasyon gibi kelimeleri çağrıştırmasının yanında kültür ve dolayısıyla kimlik bağlamında oluşturduğu etkiler düşünüldüğünde kelimeye daha geniş bir sorumluluk yüklemek

² Henry See; Modern Kapitalizmin Doğuşu. (Çev. Turgut Erim), Yöneliş Yayınları, İstanbul 2001, s.183.

³ Antony King; Kültür Mekânları, Bilgi Mekânları. Kültür, Küreselleşme ve Dünya Sistemi. (Çev. Gülcan Seçkin ve Ümit H. Yolsal), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 1998, s.25.

⁴ Fahrettin Altun; Küreselleşme Değil, Dünyanın Batılılaştırılması, Anlayış Dergisi Sayı15, İstanbul 2004, s. 44-45.

gerekir. Kavram, sosyal bilimlerin hemen hemen hepsiyle doğrudan ve dolaylı bir etkileşim içinde olmasına rağmen ekonomiyle ilişkisi yönünden daha geniş bir literatür sunmaktadır. İnsana ait pek çok alanda dönüşüme yol açan küreselleşmenin tehditleri ve fırsatları ya da her iki durumun artıları ve eksileri dikkate alındığında birçok tanımı ortaya çıkmıştır. Bu anlamda küreselleşmeye, biraz da mizahî bir gözle şöyle bakabiliriz: “Bir İngiliz prenses, Mısırlı sevgilisiyle beraber, Belçika yapımı İskoç viskisi ile sarhoş olmuş bir Alman şoförün kullandığı; Hollanda yapımı motoru olan bir Alman arabasında; Japon motosikleti kullanan İtalyan paparazziler tarafından takip edilirken; Cezayirli, Faslı ve Senegalli işçilerin inşa ettikleri bir Fransız köprüsünün altında kaza geçiriyor. Kazadan sonra Amerikalı bir doktor, Brezilya yapımı ilaçlarla yaralıları tedavi ediyor. Ve bu mesaj, Amerikalı Bill Gates’in kurduğu Microsoft firmasının Tayvan’da ürettiği yazılım ile bütün dünyaya aktarılıyor.”⁵

Yukarıdaki örnekte, dünyanın çeşitli yerlerinde yürütülen ekonomik, kültürel ve politik faaliyetlerin nasıl bir bileşke oluşturdukları çarpıcı bir şekilde anlatılmıştır. Bu örnekten hareketle sosyal ilişkilerin dünya düzeyinde nasıl yoğunlaştığını, zamanın ve mekânın nasıl sıkıştığını görmek, doğal olarak bu yoğunluğu ve sıkışmayı yaratan etkenler üzerinde düşünmeyi gerektirmektedir. Örnekteki olayın bileşkesinde ulusötesi şirketler, ulusal seçkinler ve uluslararası finans kuruluşları gibi etkenlerin olduğu ortaya çıkmaktadır⁶. Üretimin uluslararası ölçeklere taşınması, şirket evlilikleri olarak tarif edilen uluslararası şirket birleşmeleri, ticaretin hukuki ve fiziki olarak rahatlaması, sermayenin milli devlet sınırlarından bağımsız bir şekilde büyümesi ve merkezileşmesi gibi nedenler küreselleşme adı verilen dönemi, çeşitli boyutları da ekleyerek, hızlandırmıştır⁷. Bu dönemi etkileyen konuda olan Batı(özellikle Avrupa), Sanayi Devrimi ve Aydınlanma Çağı’nın da etkisiyle dönemin sonuçlarını lehine çevirme ayrıcalığını Doğu’ya (Asya ve Afrika’ya) bırakmamıştır. Asya ve Afrika, insan ve hammadde potansiyelini, Batı’nın düalist felsefesiyle şekillenen sanayisine rezerv olma çaresizliğinden kurtarmak için genelde iktisadi, özelde kültürel bir atılım gerçekleştirilememiştir. Ulusötesi şirketler aracılığıyla şekillenen bu süreç, ulusal ve uluslar arası ekonomilerin kurallarını belirleme gücünü ellerinde tutma noktasına kadar gelişmiştir. Geline bu son noktanın adına karşılık gelen küreselleşme, bilginin topluma mal edilmesi yönünde elini çabuk tutan devletler aracılığıyla ivmelenmiştir. Bilgi toplumuna alt yapıyı oluşturan bilim ve teknoloji alanında gerçekleşen baş döndürücü gelişmeler, Batı Avrupa ülkelerinin birlik oluşturma çalışmalarında yol almaları, geçtiğimiz yüzyılda savaş ve ekonomi kaynaklı bunalım dönemlerini takip eden uluslararası örgütlerin etkinliğinin artması gibi gelişmelerin ardından ortaya atılan ‘Yeni Dünya Düzeni’yle hayatımızın ayrılmaz bir parçası hâline gelen küreselleşme; artık her alanda

⁵ A. Osman Çalışkan; Küreselleşme ve Uluslar arası Sermaye Hareketleri: Kriz Kaçınılmaz mı? Anlayış Dergisi Sayı 15, İstanbul 2004, s.66.

⁶ Susan George; Küreselleşme, Güç ve Sendikaların Rolü. Küreselleşmeye Karşı Sosyal Devletin Yapılandırılmasında Sendikaların Toplumsal Görevi, Harb-İş Konferansları-2, Ankara 1997, s.21.

⁷ Kadir Koçdemir; Milli Devlet ve Küreselleşme, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2004, s.347.

kullanılan bir kavram olmuştur⁸. Ekonomik, ideolojik ve siyasal anlamda ve bu alandaki uygulamalarla giderek homojen bir yapıya dönüşen dünyanın artık tek bir mekân ve dünya bilincine işaret ettiğini belirten Robertson⁹, geline bu duruma bakarak küreselleşmeden söz etmenin mümkün olduğunu belirtmektedir. Bazıları tarafından ‘globalleşme’ olarak da tarif edilen içinde bulunduğumuz yeni dönemin adı ‘Küreselleşme’dir. Postmodern ve neoliberal söylemleri, bu anlamda, kapitalist ekonomiye(küresel düzene) meşruiyet kazandırmak için üretilen ideolojik ve kültürel argümanlar olarak gören Kızılcılık’e¹⁰ göre de küreselleşme, kapitalizmin bir başka versiyonudur.

Morgan¹¹ ise bu dönemde büyük şirketlerin dünya çapında edindikleri hammaddeleri, mal ve hizmet olarak dünyanın bir dizi kilit bölgesinde güçlü ve eşzamanlı bir varlık yaratarak en kârlı pazarlara satmak suretiyle küresel hâkimiyet kurma yönünde geliştiklerini söylemektedir. Bu gelişimin sonunda yaratılan pazarın, tüketim anlayışını biçimleyen küresel bir kültürün varlığı da her geçen gün büyümektedir. Giderek kaybolan ulusal kültürlerin yerini almaya başlayan ve görünür biçimi popüler kültür yoluyla gerçekleşen küresel kültür, çok çeşitli şirketler tarafından yaygın hale getirilmektedir. Örneğin, McDonalds günde 20 milyon insana hizmet vermektedir. Coca-Cola ise bütün dünyada her gün 1 milyar insana ulaşmaktadır. Yine dünyada en fazla izlenen filmlerin yüzde 85’ini Hollywood yapmaktadır¹².

Küreselleşmenin ekonomik ve siyasi boyutunun yanında belki de etkisini daha fazla hissettiğimiz kültürel boyutu ve bunun eğitim örgütlerine etkileri, en temelde günlük yaşam biçimimize etkileri, son derece hissedilir hale gelmiştir. Uzun tarihi açısından küreselleşme kavramının farklı çağrışımları yapması olağan bir durum olsa da günümüzde etkilediği alanlar açısından düşünüldüğünde kavrama eğitim açısından bakmak olağanüstü önem kazanmıştır. Bu durum, eğitimin üstleneceği görev ve sorumlulukları belirlemede sorumluları oldukça geniş ve kompleks bir tabloyla karşı karşıya bırakmıştır.

Antropologların “kabul görme” olarak açıkladıkları kültürün, dünyayı tek bir mekâna dönüştüren ekonomik, sosyal, politik ve kültürel ilişkilerin gerçekleştiği uluslar; uluslar arası örgütler, gruplar ve bireyler arasında oldukça önemli bir

⁸ Mehmet S. Aydın; Küreselleşmeye Genel Bir Bakış. Cemal Uşak (Ed.), Siyasi, Ekonomik ve Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme, Ufuk Kitapları, İstanbul 2002, s.12.

⁹ Ronald Robertson; Globalization Social Theory and Global Culture, Sage Publications, London 1992, s.112.

¹⁰ Sezgin Kızılcılık; Küreselleşme ve Sosyal Bilimler, Anı Yayıncılık, Ankara 2001, s.15.

¹¹ Gareth Morgan; Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor. (Çev. Gündüz Bulut), MESS Yayın No:280, İstanbul 1998, s.370.

¹² J. Davison Hunter ve Joshua Yates; Küreselleşmeye Öncülük, Küreselleştirici Amerikan Dünyası. Bir Küre Bin Bir Küreselleşme, Çağdaş Dünyada Kültürel Çeşitlilik. (Çev. Ayla Ortaç), Kitap Yayınevi, İstanbul 2003, s.328.

yeri vardır¹³. Kültürün dönüşüme uğradığı bu süreç, karşımıza karışık bir görüntü çıkarmaktadır. Toplumun temel taşı olan bireylerin yaşadığı değişimi/dönüşümü belirleyen çok sayıda kurumsallaşmış yapı bulunmaktadır. Ekonomik sistem, politik sistem, eğitim sistemi, sağlık sistemi, aile yapısı, finansal yapılar, medya sektörü gibi alt sistemler bireyi şekillendirmede insanüstü bir işlevi yerine getirirken kendileri de yukarıda bahsedilen güçlerden doğrudan etkilenmektedir¹⁴. Elbette ki bu dönüşümden, eğitimciler ve öğrenciler de azamî derecede etkilenmektedir. Hatta bu etkilenmenin biçimlerine bağlı olarak eğitimin hedeflerinde, okullaşma düzeyinde, eğitimin niteliğinde; kamusal eğitim hizmetinin bölge, gelir düzeyi, bedensel engel ve cinsiyet gibi değişkenler açısından adil sunulmasında, devletin anayasal sorumluluğu açısından yetersizlikler yaşanmaktadır¹⁵.

Hızla gelişen ekonomik imkânlar doğrultusunda eğitim imkânları yaratma süreci de hızla gelişmeye başlamıştır. Özellikle ülkemizde son yıllarda giderek artan bir oranda özel okulların sayısı artmaktadır. Bu artışla birlikte, özel okullarda daha iyi eğitim verildiği düşüncesinin bir sonucu olarak eğitime erişim eşitsizliğini büyümüştür. Buna bir de az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin dış borçlarındaki büyümenin etkisiyle eğitim, sağlık ve kamusal hizmet harcamalarındaki düşüşte eklenince eşitsizlikte büyüme artmıştır. Eğitimde eşitsizliğin bu yolla arttığı ülkelerde, borç veren ülke ve uluslar arası kuruluşların denetimi ve inisiyatifi, eğitimi de içine alacak şekilde genişlemiştir. Bu durumu Tomul¹⁶, küreselleşmenin yayılma alanlarında eğitimin sürekli 'kritik eşikte' tutulması olarak tanımlarken gelişmekte olan ülkelerde sürekli 'yapısal uyum' ve 'yeniden yapılanma' programlarıyla kamu harcamalarının kısıldığını belirtmektedir.

Kültür, doğası gereği hayatın içindedir ve insanın yaşam deneyimlerinin toplamı olarak ifade edilebilir. Kültürün bu özelliği geçmiş dönemlerde belli bir bölgede gerçekleşen ilişkileri düşündürse de artık bölgeler içindeki yaşam deneyimleri sınırları aşarak bölgeler arası güçlü etkileşimler oluşturmaya başlamıştır. Artık başkalarının yaşam deneyimleri yine başkalarının hayatına kolayca girmeye başlamıştır. Dışarıdan ve uzaktan gelen, dünyaya egemen bir pazarın yaşam koşullarının belirlediği planlı yaşam deneyimleri, dünya üzerinde bölgesel yaşam biçimlerini ciddi şekillerde etkilemeye başlamıştır. Popüler hale getirilen planlanmış yaşam deneyimleri 'çabuk kullanım ve hızlı tüketim' anlayışını, kitle üretiminin gereği olarak bu etkileşime kapı açan toplumlara yerleşmiştir. Spor, sanat, fikir, ideoloji, televizyon programları, cinsel ilişkiler, politikalar popüler kültürde tüke-

¹³ A.Yaşar Sarıbay; Kültürel Bir Olgu Olarak Globalleşme. Cemal Uşak (Ed.), Siyasi, Ekonomik ve Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme, Ufuk Kitapları, İstanbul 2002, s.47.

¹⁴ Uğur Kömeçoğlu; Küreselleşme, Modernleşme, Modernlik, Doğu Batı Düşünce Dergisi Sayı18, Ankara 2002, s.12.

¹⁵ H.Hüseyin Aksoy; Uluslar arası Karşılaştırma Ölçütlerinin Kullanımı ve Türkiye, <http://www.egitimsen.org.tr/> makale/hasanhuseyin aksoy-mart 2003. web adresinden 21.10.2005 tarihinde alınmıştır.

¹⁶ Ekber Tomul; Küreselleşme ve Eğitim Eşitsizlikleri, Eğitim Araştırmaları Dergisi Sayı6, Anı Yayıncılık, Ankara 2002, s.80.

time dönük biçimleriyle var olabilmış ve her birinin popüler biçimleri diğerlerinin de güçlenmesine yardımcı olmuştur¹⁷. Hayata ilişkin bu alanların popülerleri yarattıkça yeni tüketim biçimleri ortaya çıkmış ve bu tüketim biçimlerinin pazarlamasında ise başrolü televizyon oynamıştır.

İnsanın enformasyonda takip ettiği yolu bütünüyle değiştiren ve kendisiyle ilgili düşünceleri de kendisi şekillendiren televizyon, enformasyonun sözlü döneminden ve yazılı döneminden daha baskın olarak kültür üzerinde şekillendirici bir etkiye sahip olmuştur. En büyük etkiyi de bağlamından koparılmış enformasyon sunarak göstermiştir¹⁸. Televizyonla birlikte, diğer iletişim teknolojilerinin de etkisiyle, dünyada giderek diğer kültürler üzerinde daha da baskın hale gelen kültürler ortaya çıkmıştır. Hatta giderek küresel bir kültürden bahsetmek mümkün hale gelmiştir.

Kültürün kalbi sayılabilecek olan sanat ve sanatın alt yapısını oluşturan yetenek her geçen gün kendisine ayrılan alanların daralmasına bağlı olarak zayıflamaktadır. Bununla birlikte sanatın ticari değer taşıdığı ölçüde yaşam şansı bulması, eğitim sisteminde sanatı ve onun altyapısı olan yeteneği güçlendirecek fiziksel ve müfredata dönük tedbirler alınmayışı sanat çeşitliliğini azaltmaktadır. Oysa genel bir ifadeyle amaca ulaşmak için yapılan işi sanata dönüştürme gücüne ‘yetenek’ dediğimizde, işi yapanın içinde bulunduğu ortamda yeteneklerine yaşam şansı bulmasıyla sanat anlayışı arasındaki uyumun koşut olduğunu da sözüme eklememiz gerekir. Özne ile nesne arasındaki ilişkiyi uygun duyuya kanalize etme etkinliğini ‘sanat’ olarak tanımladığımızda ise yeteneğin hem değeri hem de yeri belirginlik kazanır. İnsanın içinde yer aldığı toplumsal düzene ve toplumsal düzendeki yerine vakıf olma derecesi, onun; işini yetenekle, yeteneğini ise sanatla buluşturma gayesine de zemin oluşturmaktadır. Böyle bir zeminde insanla sanat arasındaki köprüyü oluşturan yetenek; yetisini kullanan insana keşfettikçe tanımak, tanıdıkça keşfetmek isteyen ayırıcı bir vasıf ekleyerek toplumsal yapıda yer açmaktadır. Bu vasfa sahip olmak isteyen insan; hangi işi yapıyor olursa olsun, insanlar arasındaki ilişkiye getirdiği açıklamalar ve kurduğu ilişkilerde ortaya koyduğu açıklımlara kattığı denge bakımından; tuttuğu yeri en azından kendine tanımlarken herhangi bir sanat dalından çıkış yapıyorsa verdiği uğraş bir tür ‘kültürel işçilik’ olarak tanımlanabilir. Herhangi bir sanat dalından hareketle içinde bulunduğu kültüre katkı sağlayamayan ya da bu yolu kullanmayan insanlar ise toplumsal yapıda hızlı çıkış yapmanın işçiliğine soyunmayı tercih etmektedirler. Bu çıkışın en geçerli yöntemlerinin sanatla olan monistik ilişkisinden doğan neticeler; insanların, ‘hemen ve hazır’ a olan zayıflığı sebebiyle çoğunlukla sanatın aleyhine dönüşmektedir. İnsanların işçiliğini seçtikleri alan herhangi bir sanat dalından hareketle kültürün işçiliği değilse, popüler kültürün etkisiyle kısa yoldan toplumsal yapıda yükselme-

¹⁷ İrfan Erdoğan; Popüler Kültürün Ne Olduğu Üzerine, Bilim ve Aklın Aydınlanmasında Eğitim Dergisi Sayı 57, Ankara 2004, s.8-9.

¹⁸ Neil Postman;Televizyon Öldüren Eğlence. (Çev. Osman Akinhay), Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2004, s.90-91.

nin işçiliği olunca sendikal bağlantılar, memleket ya da mezhep bağlantıları gibi alanları dolduran yığınlar kısa sürede üremektedir.

Bu yığınların içinde farklı olmanın ölçüsü sanatta ulaşılan nokta olmaktan çıktığı gibi sanatın teğet bile geçmediği bir zihin çerçevesi, takdir edilmenin ön şartı haline gelmektedir. Tüm bunların merkezinde kendini bulan insan, iş hayatında ‘güvenli alan’ tarifinin en başına üç maymunu oynamayı koyarken aksini düşünerek kimliğini insana ait değerlerin toplamıyla özdeş hale getirmeye çalışanlara ise maymunlar adasındaki tek maymunu oynamak düşmektedir. Artık insan ya kabul görmenin yoluna girecek ya da kabul etmenin getirdiği sorumluluğu seçecektir. Bu sorumluluk ciddi bir titizlik gerekmektedir. İhtiyaç duyulan bu titizlik için ise sivil toplum anlayışındaki her bir gediğin telafisi, eğitim örgütlerinin çıktılarında kusursuzluk ve temelde insan kalitesi gibi yukarıdan aşağıya; örgüt kültüründe yapılacak olan kültürel yükselmeye bağlı olarak da aşağıdan yukarıya toparlanma anlamında özel bir irade gerektirmektedir. Bu iradenin en başta gelen sorumlularından biri şüphesiz kültürün fabrikasını ayakta tutan işçiler olan öğretmenlerdir. Giyimden, sanat anlayışına; yemek alışkanlıklarından, kullanılan dile kadar birçok alan eğitim örgütlerinin sorumlulukları içine girdiği için bu alanların yakın-uzak çevreden nasıl ve ne oranda etkilendiği de öncelikle öğretmenlerin görevleriyle örtüşmektedir. Öyle ki küreselleşmenin tek kutuplu dünya profilinde nerde ve nasıl olduğumuz bir kaygıya dönüştüğünde, bu kaygının giderilmesi anlamında en kalıcı çözümlerin eğitim örgütlerinin paydaşları içinde öğretmenlerden doğacağı göz ardı edilmemelidir. Hem yeteneğin insanı farklı kılan özelliğinin işlenmesinin hem de sanat anlayışının kültüre sağladığı katkı bağlamında anahtar rolün sahibi olan öğretmenlerin, küreselleşme-kültür ilişkisine açık bir düşünce yapısına kavuşmalarının sağlayacağı faydanın en azından aynı oranda öğretmenlere olduğu kadar öğrencilere de olacağını unutmamak gerekir. Sonuçta öğretmelerin küreselleşmenin kültürel etkilerine karşı bilgilenmeleri ve bilinçlenmeleri öncelikli ihtiyaçlarımız arasındadır.

1.2. Farklı yaklaşımlardan küreselleşme

Bu çalışmanın kapsamında, küreselleşmenin pek çok alanda olduğu gibi kültürel alanlarda yol açtığı değişim ve dönüşümlerden, kültürün bir anlamda fabrikası olan eğitim örgütlerinin kültürel niteliklerine ve bu örgütlerdeki çevre-örgüt ilişkilerinin nasıl etkilendiğine yer verilmiştir. Dolayısıyla küreselleşmenin kültürel boyutunun eğitim örgütlerine etkilerini ortaya koymak amacıyla küreselleşme(globalization) kavramının değerlendirilmesinde, elde edilen farklı boyutlar ve çok geniş bir literatür uygun bağlantılar ve daraltmalarla çalışmanın içeriğine dahil edilmiştir. Söz konusu kavramla ilgili olarak ortaya konan yaklaşımların “fırsatlar”, “tehditler” ve her iki bakışında karşılaştırmasını yaparak üçüncü bir bakış açısı ortaya koyan söylemler olarak toplandığını belirtmek mümkündür. Bu du-

rumda ortaya aşırı küreselciler, kuşkucular ve dönüşümcüler olmak üzere üç farklı yaklaşım ortaya çıkmaktadır¹⁹.

Aşırı Küreselciler: Bu görüşün en belirgin özelliği; toplumların ilerleme, bilgi toplumu olma gibi ortak çıkarlarının-güçlenen iletişim teknolojilerinin de etkisiyle-küresel bir uygarlığa dönüşeceği noktasında belirlemektedir. Küreselleşmeyi fırsatlar bütünü olarak görenlerin ekonomik ve siyasal bakımdan, ayrıca uluslar arası düzen bakımından herkese olumlu getirileri olduğu yönünde iddiaları vardır. Çağdaşlık ve gelişme getiren küreselleşme sürecinin, iletişimdeki gelişmelerde göz önüne alındığında, dünya sermayesini artırdığı ve kaynakları akıllıca kullanma imkânları sağladığı görüşünde birleşen küreselciler, bunun daha da hızlanacağını düşünmektedirler. Siyasal bakımdan demokrasi ve insan haklarının, iletişim imkânlarından da yararlanarak, küreselleşme aracılığıyla bu alanlarda gelişimini tamamlayamamış dünyanın diğer bölgelerine ulaşacağı ve bu bağlamda giderek dünya barışı(Batı Barışı)nı sağlayacağı söylemi küreselcilerin ana fikrini oluşturmaktadır²⁰.

Kuşkucular: Bu görüş ise küreselleşmeyi kapitalizmin silahsız egemenliği olarak görmekte ve küreselleşme karşıtı bir söylemle öne çıkmaktadır. Küreselleşmeyi daha çok tehdit olarak algılayan ve adına kuşkucular denen yaklaşımın temeli, küreselleşmeyi vahşi kapitalizmin yeni şartlara uyarlanmış ve makyajlanmış bir versiyonu olduğu kabulüne dayanır. Kuşkucular, dünya ekonomisi içerisindeki eşitsizliğin, farklı kültür ve bölgeler arasında çatışmaya doğru yol alacağını savunmaktadırlar²¹. Bu gelişmede en büyük etken Batı'nın yaşam tarzı olmaktadır. Kuşkucular, Fukuyama'nın "Tarihin Sonu" ile Huntington'un "Medeniyetler Çatışması" tezlerini; bu süreç içerisinde 'Yeni Dünya Düzeni'ni yaygın-laştırma, yukarıda kastedilen döneme meşruiyet katma çabasının bir ürünü ve bir tür manipülasyon olarak görürler²². Kuşkucular; kapitalist Batı sisteminin teknik alanlarda, ulaşım ve haberleşme alanlarındaki gelişmesine bağlı olarak; "Modernite", "Postmodernite" ve "Yeni Dünya Düzeni" gibi kavramların devamı ve en son modeli olarak 'küreselleşme'yi piyasaya sürdüklerini düşünmektedirler²³.

Dönüşümcüler: Dünya düzenini ve modern toplumları yeniden şekillendiren ana güç olarak küreselleşmeyi gören dönüşümcülerin; sosyal, siyasi ve ekonomik alanda iletişim imkânlarının da etkisiyle zorunlu bir değişim yaşandığı düşüncesiyle birleştikleri görülmektedir. Dönüşümcülere göre, eski alışkanlıkların kısa

¹⁹ R.Cengiz Akçay; Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi, Milli Eğitim Dergisi, Sayı159, <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/159/akcay.htm>. web adresinden 16.09.2004 tarihinde alınmıştır.

²⁰ Baskın Oran; Küreselleşme ve Azınlıklar, İmaj Yayınevi, Ankara 2001, s.1-2.

²¹ Anthony Giddens; Elimizden Kaçıp Giden Dünya. (Çev. Osman Akınhay), Alfa Yayınları, İstanbul 2000, s.59.

²² Reha Fırat; Küreselleşme: İmkân ya da Tehdit- Bir Psikososyal Perspektif Denemesi, Köprü Dergisi Sayı 77, İstanbul 2002, s.64.

²³ H.Bayram Kaçmazoğlu; Doğu-Batı Çatışması Açısından Globalleşme, Eğitim Araştırmaları Dergisi Sayı 6, Anı Yayıncılık, Ankara 2000, s.48-49.

sürede yıkılarak yerine yenilerinin konduğu; özellikle sosyal, siyasi ve ekonomik alanlarda değişmelerin yaşanmasında en büyük etken olan küreselleşme, kültürel temaslara da imkân vermesi nedeniyle etkileşimi artıran bir özellikte görülmektedir. İletişimde yaşanan büyük gelişmelere bağlı olarak ekonominin hizmet sektörüne daha fazla bağlı hâle gelmesiyle de bilgi, eğlence ve iletişimin ekonominin ana sektörleri olduğunu vurgulamaktadırlar²⁴.

1.3.Eğitim örgütlerinin kültürel kimliği ve önemi

Kültürün hayata geçirilişinde birey ya da toplumun varlığına duyulan ihtiyaç gibi, her insanın kültürden pay almasında da eğitimin varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Kültürü insanın olumlu yönde yapıp etmelerinin damıtılmış ve billurlaştırılmış bir sunumu, içselleştirilmesi istenen başarılar bütünü olarak tanımlayan Çotuksöken²⁵, kültürü aktarma rolünü eğitime yüklemektedir. Kültürü işlemek, kültüre fabrikalık etmek eğitimin en başta gelen görevleri arasındadır. Eğitim sistemimizin yasal çerçevesinde de bu öneme dikkat çekilmiş, Türk Millî Eğitiminin amaç ve görevlerini belirleyen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun kültüre vurgu yapan 2. maddesi, aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir: “ Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini, Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasa ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,”

Kanunda da belirtildiği gibi eğitimin çerçevesinin bireyleri güçlü bir kültürel donanımla hayata hazırlamak olduğu vurgulanırken bu donanımı sağlayacak olanının, eğitim örgütlerinin iş görenleri olan, öğretmenlerin olduğunu unutmamak gerekmektedir. Öğretmenlerin söz konusu niteliği taşımalarının gerekliliği 1982 yılında toplanan Milli Eğitim Şurasında; “ Bir eğitim sisteminin en önemli unsurlarını öğretmen ve eğitim uzmanları teşkil eder. Eğitim sisteminin başarısı, temelde sistemi işletecek öğretmenlerin niteliklerine bağlıdır.” şeklinde vurgulanmıştır²⁶.

Kültürün en geniş ve belirgin tanımının anlam inşa etme amacıyla sürdürülen yaşam düzeni olduğu söylenebilir. Örneğin; siyasi, ekonomik, vb. alanlardan söz edildiğinde ana başlıklarıyla bu alanları konuşmak gerekir. Ancak kültürden bahsediliyorsa kısaca insanların bireysel ve kolektif bir şekilde birbirleriyle kur-

²⁴ Veysel Bozkurt; Küreselleşme: Kavram, Gelişim ve Yaklaşımlar, www.isguc.org/vbozkurt1.htm .web adresinden 03.02.2006 tarihinde alınmıştır.

²⁵ Betül Çotuksöken; Felsefe Açısından Küreselleşme ve Kültür, S.Kili(Haz.), Cumhuriyet ve Küreselleşme, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002, s.168.

²⁶ XI. Milli Eğitim Şurası; (8-11 Haziran 1982) Öneriler, Konuşmalar, Kararlar. Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1982.

dukları iletişim neticesinde yaşamlarının anlam kazandığı dilimizin çerçevesini oluşturur²⁷.

Bolay'a²⁸ göre, insanın evrenden tutun günlük ilişkilerini sürdürdüğü mahallesine kadar toplumu, olayları, hareket ve davranışları manalandırma; onlara canlılık kazandırma, onları yorumlama demek olan kültüre tek kelimeyle 'anlam verme' şeklinde bir açıklama getirilebilir. İnsan, anlam verme işini inançlarına, bağlandığı değerlere, yaşadığı mekâna yani çevreye göre yapmaktadır. Manalandırma/anlam verme olarak kabul edilen kültür; dışardan gözlenebilen, dışa yansıyan öğeler, semboller(simgeler) ve davranışlardır. Kültürü bir toplumda seçkinlerin ya da yığınların ideolojisi olarak gören Althusser²⁹, seçkinler olarak tarif ettiği egemen sınıfın yığınlara eğitim ya da başka yollarla kabul ettirdiği ideoloji olarak tanımlar. Kültürü, bireyin dış dünyadan aldığı mesajların üzerine yansıttığı bilgiler ekranı olduğunu belirten Moles'e³⁰ göre de, düşünceyle kültür arasındaki sıkı bir ilişki vardır. Kültürü hangi tanımlamanın ışığında ele alırsak alalım, eğitimin kültüre köprü olma vasfıyla karşılaşırız. Bir başka ifadeyle kültür hangi biçimlenmeyle canlılık kazanacaksa bunu ancak eğitimin taşıyıcılığıyla yapacaktır. Bu anlamda kültürün bir kuşaktan öbürüne aktarılması eğitimin en başta gelen görevidir³¹. Bu durumda kültürün taşıyıcılığını yapacak olan eğitimin, kültürün donmasına karşı etkili olabilmesinin yolu; eğitim faaliyetlerinde düşünceyi güçlendiren süreçlere yer vermekle açılacaktır. Düşünceyi güçlendirmek için 'sanat' ve sanata ulaşmada ön şart olarak kabul edebileceğimiz 'yeteneğin' önünün mutlaka açılması gerekmektedir.

2.Araştırmanın amacı ve önemi

Bu araştırmanın amacı, küreselleşme-kültür ilişkisinden eğitim örgütlerinin etkilenme biçimlerinin sınıf öğretmenleri tarafından algılanma düzeylerinde, sınıf öğretmenlerinin bireysel özelliklerine göre, anlamlı farklılıklar olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Küreselleşmenin kültürel boyutundan;

- a. Genel anlamda ulusal kültürümüzün,
- b. Kültürün fabrikası olarak kabul edilen okulların,

²⁷ John Tomlinson; Küreselleşme ve Kültür. (Çev. Arzu Eker), Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2004, s.33.

²⁸ S. Hayri Bolay; Kültürel Bir Olgu Olarak Globalleşme. Cemal Uşak (Ed.), Siyasi, Ekonomik ve Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme, Ufuk Kitapları, İstanbul 2002, s.60.

²⁹ Louis Althusser; Felsefe ve Bilim Adamlarının Kendiliğinden Felsefesi. (Çev. Ömür Sezgin), Verso Yayınları Ankara 1990, s.49.

³⁰ Abraham A. Moles; Kültürün Toplumsal Dinamiği. (Çev. Nuri Bilgin), Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları İzmir 1983, s.270.

³¹ İlhan Başgöz; Türkiye'nin Eğitim Çıkmazı ve Atatürk, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1998, s.38.

c. Okulların varlık nedeni olan öğrencilerin,

d. Eğitim örgütlerinin iş görenleri olan öğretmenlerin etkilenme düzeyleri hakkında sınıf öğretmenlerinin; cinsiyet, kıdem, mezun oldukları eğitim programları ve çalıştıkları okulda buldukları süre değişkenlerine göre algıları arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

3.Araştırmanın yöntemi

Bu araştırma, tarama modelindedir. Bu araştırmayla, küreselleşme-kültür ilişkisinin eğitim örgütlerini, öğretmenleri, öğrencileri ve genel olarak kültürel yapıyı hangi biçimlerde etkilediğinin sınıf öğretmenlerince algılanma düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır.

3.1 Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın evrenini, 2004–2005 öğretim yılında Kayseri ili merkez ilçeleri olan Hacılar, İncesu, Melikgazi, Kocasinan, Talas merkez ilçelerinde bulunan 154 resmî ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan 2545 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini belirlerken büyük ilçeler olan Melikgazi ve Kocasinan ilçelerinden 10’ar tane, küçük ilçeler olan Hacılar, İncesu ve Talas ilçelerinden 5’er tane oku araştırma evreninden tesadüfî örnekleme(random) yöntemi ile seçilmiştir. Seçimi yapılan toplam 35 okul ve 519 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmasına rağmen araştırma süreci içinde öğretmenlerden 407 tanesine ulaşılmıştır.

3.2. Verilerin toplanması ve çözümlenmesi

Uzman görüşleri ve küreselleşme-kültür ilişkisi alanında yapılan yerli ve yabancı literatür taraması doğrultusunda hazırlanan 35 maddelik taslak form, bir grup sınıf öğretmenin eleştirisine sunulmuş ve alınan geri bildirimlerden formun anlaşılabilirliğinde sorun olan maddelerinin üzerinde gerekli düzeltmeler yapılarak ifade yönünden daha anlaşılır duruma getirilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik düzeyinin analizi için, öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplar doğrultusunda Cronbach alfa değerine bakılmıştır. Küreselleşme-Kültür İlişkisinin Eğitime Etkileri Ölçeğinin alfa güvenilirlik katsayısı; .76 olarak tespit edilmiştir.

Ölçek üç bölümden oluşmuştur. Ölçeğin ilk beş maddesi, genel olarak okulların ve okulları temsil etme özellikleri dikkate alınarak öğretmenlerin küreselleşme-kültür ilişkisinden etkilenme biçimlerini ve bu etkilenmeye yönelik sınıf öğretmenlerinin algılarını belirlemek üzere oluşturulmuştur. 6–30 arası maddeler ise küreselleşmenin kültürel anlamda doğurduğu etkiler ve bunun öğrenciler ve okullardaki güncel karşılıklarına ilişkin öğretmen algılarına yönelik olarak hazırlanmıştır. Son beş madde ise öğretmenlerin küreselleşmenin giderek artan etkileri bağlamında kişisel donanımlarını ölçmeye dönük ifadelerden oluşmuştur. Veri toplama aracının boyutları ve madde dağılımları ise şöyledir: Küreselleşme-kültür

ilişkisinden genel olarak kültürel yapımızın etkilenme boyutu 11 madde, küreselleşme-kültür ilişkisinden kültürün fabrikası olarak kabul edilen okulların etkilenme boyutu 8 madde, küreselleşme-kültür ilişkisinden, okulların varlık nedeni olan öğrencilerin etkilenme boyutu 11 madde ve küreselleşme-kültür ilişkisinden, eğitim örgütlerinin iş görenleri olan öğretmenlerin etkilenme boyutu 5 maddeden oluşmuştur.

Veri toplama aracında yer alan maddelerde beşli likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Anketin birinci bölümdeki seçeneklerin “Çok Kötü” seçeneği için 1, “Kötü” seçeneği için 2, “Orta” seçeneği için 3, “İyi” seçeneği için 4, “Çok İyi” seçeneği için 5 puan verilmiştir. Anketin ikinci bölümündeki maddeler için “Tamamen Katılmıyorum” seçeneği için 1, “Katılmıyorum” seçeneği için 2, “Fikrim Yok” seçeneği için 3, “Katılıyorum” seçeneği için 4, “Tamamen Katılıyorum” seçeneği için 5 puan verilmiştir. Anketin son bölümünde ise “Gerekli Bulmuyorum” seçeneği için 1, “Hiç” seçeneği için 2, “Çok Nadir” seçeneği için 3, “Bazen” seçeneği için 4, “Düzenli” seçeneği için 5 puan verilerek olumsuzdan olumlu seçeneğe doğru artan bir biçimde puanlanmıştır. Bu puanlamada en olumsuz ifade 1, en olumlu ifade ise 5 olarak kabul edilmiş ve yorumlanmıştır. Belirtilen durum dikkate alınarak öğretmenlerin veri toplama aracındaki yargılara katılma derecelerine verilen ağırlıkların sınırları aşağıdaki gibi belirlenmiş ve aritmetik ortalamaların yorumlanmasında puan aralıkları eşit tutulmuştur. Anketin her bölümü için aşağıda belirtilen:

1. 1.00–1.80
2. 1.81–2.60
3. 2.61–3.40
4. 3.41–4.20
5. 4.21–5.00 puan aralıkları esas alınmıştır.

Araştırmada verilerin çözümlenmesi için SPSS 11.5 For Windows Programı kullanılarak bağımsız değişkenlere göre t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

4. Bulgular - yorum

Bu bölümde, araştırmada ele alınan ana problem ve alt problemlerin çözümü için toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bunların yorumları yer almaktadır. Öğretmenlerin; cinsiyet, mezuniyet, kıdem ve okulda buldukları süre bağımsız değişkenleri alt problemlerle anlamlılık ilişkisine göre tablolaştırılmıştır. Küreselleşmenin kültürel boyutunun ulusal kültürümüze, okullara, öğrenci ve öğretmenlere etkilerini sınıf öğretmenlerinin algılama düzeylerinde bağımsız değişkenlere göre anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır. Anlamlı fark bulunan maddeler her bir bağımsız değişkenin içinde yukarıdaki sıraya uygun olarak alt problemlere göre gruplandırılarak verilmiştir. Tablo-1’de öğretmenlerin cinsiyet bilgileri yer almıştır. Tablo-1’den sonra birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü alt problemler ve her bir alt probleme ilişkin anket maddeleri-

ne ait çözümlerler sırası ile verilmiştir. Aynı şekilde; tablo-2’de yer alan öğretmenlerin mezun oldukları eğitim programlarının düzeyi bağımsız değişkeni, tablo-3’te yer alan kıdem bağımsız değişkeni, tablo-4’te yer alan okulda bulunduğu süre bağımsız değişkeni alt problemlere göre gruplandırılmış anket maddeleriyle anlamlılık ilişkisine sokulmuş ve sonuçlar tablolaştırılırken bağımsız değişkenlerin tablo sayıları içinde numaralandırılarak verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet

Cinsiyet	N	%
Kadın	175	43,0
Erkek	232	57,0
TOPLAM	407	100

“Tablo 1’den de görülebileceği gibi anketi dolduran öğretmenlerin %43,0’ı kadın, %57,0’ı erkektir.

Tablo-1.1. Küreselleşme-Kültür İlişkisinde Genel Olarak Kültürel Yapımızın Et-kilenme Düzeyi Hakkında Cinsiyet Değişkenine Göre Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkisiz Grup T Testi Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	Sd	SH _x	t	P
6: Kültürel değerlerimiz üzerinde küreselleşmenin kültürel boyutunun dönüştürücü etkisi vardır.							
Kadın	175	3,94	0,76	405	0,05	-2,40	p<.05
Erkek	232	4,13	0,78				
12: Kültürümüze yerleşen tüketim çılgınlığı markaların yarattığı bir olgudur							
Kadın	175	4,10	0,99	405	0,07	2,46	p<.05
Erkek	232	3,82	1,19				
13: kültürel değişimin ana belirleyicisi televizyondur.							
Kadın	175	3,97	1,01	405	0,07	2,60	p<.05
Erkek	232	3,67	1,24				

Tablo-1.1’de yer alan $6_{[t(405)=-2.40, p<.05]}$, $12_{[t(405)=2.46, p<.05]}$ ve $13_{[t(405)=2.60, p<.05]}$ maddede erkek ve kadın öğretmenlerin cevapları istatistikî açıdan .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Cevapların aritmetik ortalamasının ‘Katılıyorum’ derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. Bu sonuçlara göre, erkek öğretmenlerin kültürel değerlerimizde yaşanan değişime ilgili olduklarını, fakat bu dönüşümün sonuçları ve hangi kanallardan gerçekleştiği konusunda kadın öğretmenlere nazaran aynı ilgiyi taşımadıklarını düşünebiliriz. Kültürel dönüşümde televizyonun inkâr edilemez etkisini, özellikle markalaşmaya katkısını, erkeklere nazaran alışverişe daha ilgili olan kadın öğretmenlerin daha iyi gözlemledikleri söylenebilir.

Diğer 8 madde üzerinde yapılan ilişkisiz grup t Testi sonucunda kadın ve erkek sınıf öğretmenlerinin algıları arasında, cinsiyet değişkenine göre, istatistikî açıdan anlamlı farklar bulunmamıştır.

Tablo-1.2. Küreselleşme-Kültür İlişkisinde Okulların Varlık Nedeni Olan Öğrencilerin Etkilenme Biçimleri Hakkında Cinsiyet Değişkenine Göre Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren İlişkisiz Grup T Testi Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	Sd	SH_x	t	P
23: Öğrencilerin kıyafet tercihleri üzerinde şekillendirici etkiyi baskın olarak moda yerine getirmektedir.							
Kadın	175	4,03	0,83	405	0,06	4,80	p<.05
Erkek	232	3,55	1,10				
24: Bireyde(öğrencilerde) yüksek öz denetimi vurgulayan kültürel mirasımızın yerini giderek yüksek öz güven doldurmaktadır.							
Kadın	175	3,45	1,06	405	0,08	2,10	p<.05
Erkek	232	3,23	1,06				
25: Öğrencilerin beslenme alışkanlıklarında görülen fast-food tarzı beslenmeyi reklâmlar şekillendirmektedir							
Kadın	175	4,34	0,76	405	0,05	4,01	p<.05
Erkek	232	3,97	1,03				
27: İlköğretim birinci kademe öğrencileri kültürümüze ait sanat, spor ve müzik türlerini yeterince tanıyamamaktadır							
Kadın	175	4,28	0,75	405	0,05	2,01	p<.05
Erkek	232	4,11	0,90				

Tablo-1.2’de belirtilen maddelere kadın ve erkek öğretmenlerin verdikleri cevaplar istatistikî açıdan .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. **23**_[t(405)=4.80, p<.05] maddede, kadın ve erkek öğretmenlerin verdikleri ve cevapların ağırlık değerinin ‘Katılıyorum’ derecesine denk geldiği görülmektedir. **24**_[t(405)=2.10, p<.05] maddede de kadın öğretmenlerin verdikleri cevapların ‘Katılıyorum’, erkeklerin verdiği cevapların ise ‘Fikrim Yok’ derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. **25**_[t(405)=4.01, p<.05] ve **27**_[t(405)=2.01, p<.05] maddelere verilen cevaplarda kadın öğretmenlerin ‘Tamamen Katılıyorum’, erkek öğretmenlerin ise ‘Katılıyorum’

derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. Bu cevaplar, küresel kültürel etkilerin öğrenciler üzerinde; giyim, moda, beslenme alışkanlıkları ve güven konusunda nasıl bir etki yarattığına ilişkin kadın öğretmenlerin daha yüksek bir ilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Bunlara ve ayrıca öğrencilerin beslenme alışkanlıkları üzerinde etkili olan unsurlara daha yakından ilgi göstermelerinde annelik rollerinin de etkili olduğundan söz etmek mümkündür. Ayrıca her öğretim kademesinde bir sınavın olması ve bu sınavlarda başarılı olmanın belli derslerde başarılı olmakla mümkün olmasının bir sonucu olarak öğrencilerin kültürel faaliyetlere daha az ilgi gösterdikleri yönündeki yargılara kadın öğretmenlerin gösterdikleri katılım, öğrenciler üzerindeki gözlemlerinde erkek öğretmenlere nazaran daha güçlü oldukları sonucunu çıkarmaktadır.

Diğer 7 madde üzerinde yapılan ilişkisiz grup t Testi sonucunda kadın ve erkek sınıf öğretmenlerinin algıları arasında, cinsiyet değişkenine göre, istatistikî açıdan anlamlı farklar bulunmamıştır.

Tablo-1.3. Küreselleşme-Kültür İlişkisinden, Eğitim Örgütlerinin İş Görenleri Olan Öğretmenlerin Etkilenme Biçimleri Hakkında Cinsiyet Değişkenine Göre Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren İlişkisiz Grup T Testi Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	Sd	SH _x	t	P
32: Sinema, tiyatro, müzikal etkinlik gibi kültürel faaliyetlere ne sıklıkla katılırsınız?							
KADIN	175	3,70	0,75	405	0,05	2,22	p<.05
ERKEK	232	3,53	0,71				

Tabloda belirtilen $32_{[t(405)= 2,22, p<.05]}$ -mad-deye kadın ve erkek öğretmenlerin verdikleri cevaplar istatistikî açıdan .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Öğretmenlerin verdikleri cevapların

ağırlık değerinin 'Bazen' derecesine denk geldiği görülmektedir. Küresel-kültürel akış alanlarından biri olan medyanın kadınları konu alan programlara daha çok yer vermesinin kadınların aritmetik ortalamalarında görülen bu farklılığa neden olduğundan söz edilebilir. Ayrıca sinema, tiyatro ve müzik alanındaki isimlere kadın programlarında daha çok yer verilmesinin de bu etkiyi artırdığı düşünülebilir.

Diğer 4 madde üzerinde yapılan ilişkisiz grup t Testi sonucunda kadın ve erkek sınıf öğretmenlerinin algıları arasında istatistikî açıdan, cinsiyet değişkenine, göre anlamlı farklar bulunmamıştır.

Küreselleşme-kültür ilişkisinden kültürün fabrikası olarak kabul edilen okulların etkilenme biçimlerini ölçmeye yönelik maddeler hakkında, cinsiyet değişkenine göre sınıf öğretmenlerinin görüşleri üzerinde yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda, kadın ve erkek sınıf öğretmenlerinin algıları arasında istatistikî açıdan anlamlı farklar bulunmamıştır.

Tablo-2. Öğretmenlerin mezun oldukları eğitim programı

Mezuniyet	N	%
Önlisans ve Altı	222	54,5
Lisans ve Üstü	185	45,5
TOPLAM	407	100

Tablo-2'den de görülebileceği gibi anketi dolduran öğretmenlerin %54,5'i önlisans ve altı, %45,5'i ise lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahiptir.

Tablo-2.1. Küreselleşme-Kültür İlişkisinde Genel Olarak Kültürel Yapımızın Etkilenme Biçimleri Hakkında Mezuniyet Değişkenine Göre Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren İlişkisiz Grup T Testi Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

Mezuniyet	N	\bar{X}	ss	SH _x	Sd	t	p
11: Küresel ölçekte yaşanan bazı gün ve haftalar(sevgililer günü, yılbaşı kutl. gibi) kültürel zenginliktir.							
Önlisans ve Altı	222	2,65	1,23	0,08	405	2,66	p<.05
Lisans ve Üstü	185	2,35	1,07				
17: TV'nin olumsuz etkilerine karşı tedbir almada etkili eğitim politikası üretilmemektedir							
Önlisans ve Altı	222	4,26	0,90	0,06	405	-1,93	p<.05
Lisans ve Üstü	185	4,42	0,81				
19: Konuşma dilimize yerleşen yabancı kelimeler anlatım zenginliği sağlamamaktadır							
Önlisans ve Altı	222	3,43	1,18	0,08	405	-3,81	p<.05
Lisans ve Üstü	185	3,84	0,92				

Tablo-2.1.'deki maddelere öğretmenlerin verdikleri cevaplar istatistikî açıdan .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. **11**_[t(405)=2.66, p<.05].maddeye ön lisans ve altında mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin cevaplarının aritmetik ortalamasının 'Fikrim Yok', lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip olanların ise 'Katılmıyorum' derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. **17**_[t(405)=-1.93, p<.05].madde her iki grubunda aritmetik ortalamasının 'Tamamen Katılıyorum' derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. **19**_[t(405)=-3.81, p<.05].maddede ise her iki grubunda cevaplarının 'Katılıyorum' derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. Lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip olan öğretmenlerin küresel ölçekte yaşanan ve kültür endüstrisinin etkinlikleriyle ortaya çıkan bazı gün ve haftaların dünya çapında bir birlik doğurarak insanları aynı tepkiler vermeye, aynı tarzda tüketim yapmaya yöneltmesi konusuna akademik eğitimlerinin de etkisiyle daha yüksek ilgi/katılım göstermişlerdir. Bu ilginin bir devamı olarak eğitim politikalarını da bu sürecin etkilerine karşı yeterli bulmadıkları düşünülebilir. Ayrıca dil-kültür ilişkisine ve küresel kültürün yayılma alanlarından en güçlüsü sayılabilecek enformasyon teknolojilerine daha yakın ve yakın olmalarının da diğer mezuniyet derecesine sahip olan öğretmenlere nazaran süreci daha iyi gözlemlemelerine yol açtığı söylenebilir.

Diğer 8 madde üzerinde yapılan ilişkisiz grup t Testi sonucunda önlisans ve altı ile lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin algıları arasında istatistikî açıdan, mezuniyet değişkenine göre, anlamlı farklar bulunmamıştı.

Tablo-2.2. Küreselleşme-Kültür İlişkisinden Kültürün Fabrikası Olarak Kabul Edilen Okulların Etkilenme Biçimleri Hakkında, Mezuniyet Değişkenine Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren İlişkisiz Grup T Testi Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

Mezuniyet	N	\bar{X}	ss	SH _x	Sd	t	p
1: Okulunuzda yürütülen kültürel faaliyetler, eğitimin, kültürel amaçlarını hangi düzeyde karşılıyor?							
Önlisans ve Altı	222	3,55	0,75	0,05	405	2,82	p<.05
Lisans ve Üstü	185	3,33	0,82				
3: Okulunuzun(öğretmenlerin) enformasyon teknolojilerini takip etme/kullanma düzeyi nedir?							
Önlisans ve Altı	222	3,45	0,77	0,05	405	2,16	p<.05
Lisans ve Üstü	185	3,29	0,80				
4: Öğretmenlerin eğitimle ilgili bilimsel gelişmeleri hangi düzeyde takip ettiklerini düşünüyorsunuz?							
Önlisans ve Altı	222	3,43	0,79	0,05	405	3,46	p<.05
Lisans ve Üstü	185	3,15	0,85				
29: Eğitim ve kültür faaliyetleri ekonomik değerleri ölçüsünde yaşama şansı bulmaktadır.							
Önlisans ve Altı	222	3,92	0,99	0,07	405	-1,96	p<.05
Lisans ve Üstü	185	4,10	0,88				

Tablo-2.2’de yer alan **1**_[t(405)=2.82, p<.05], **3**_[t(405)=2.16, p<.05], **4**_[t(405)=3.46, p<.05] ve **29**_[t(405)=-1.96, p<.05] maddelere öğretmenlerin verdikleri cevaplar istatistikî açıdan. 05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. 1, 3 ve 4. maddelerde ön lisans ve altında mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin verdikleri cevapların aritmetik ortalamasının ‘İyi’ derecesinde yoğunlaştığı, diğer grubun ise ‘Orta’ derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. 29.maddede ise her iki grubunda cevaplarının ‘Katılıyorum’ derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. Önlisans ve altında mezuniyet derecesine sahip olan öğretmenlerin mevcut durumu mesleki başlangıçlarındaki seviyeye karşıladıklarında hızlı bir değişim geçirmiş olarak görmeleri,

lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip olan öğretmenlerin ise eğitimleri süresince ulaşabildikleri teknolojik imkanların görev yaptıkları eğitim örgütlerinde yerleşmemiş olduğunu düşünmelerinin bu farklılığı doğurduğu söylenebilir. Ayrıca mesleki açıdan ön lisans ve altı mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin eğitim-leri süresince edindikleri bilimsel birikimin zamanla uğradığı değişimi yakalayamamış olmalarının, mevcut durumu anlamaları bakımından, diğer grupla aralarında gözlem farkı oluşturduğu da söylenebilir.

Diğer 4 madde üzerinde yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda önlisans ve altı ile lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin görüşleri arasında, mezuniyet değişkenine göre, anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Tablo-2.3. Küreselleşme-Kültür İlişkisinden Eğitim Örgütlerinin İş Görenleri Olan Öğretmenlerin Etkilenme Biçimleri Hakkında, Mezuniyet Değişkenine Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren İlişkisiz Grup T Testi Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

Mezuniyet	N	\bar{X}	ss	SH _x	Sd	t	p
33: Yabancı bir dil öğrenme düşüncesiyle katıldığınız faaliyetleri hangi sıklıkla yürütüyorsunuz?							
Önlisans ve Altı	222	2,46	0,83	0,06	405	-1,99	p<.05
Lisans ve Üstü	185	2,63	0,92				
34: TV'de yayımlanan eğitim-kültür içerikli programları hangi zaman aralıklarıyla takip ediyorsunuz?							
Önlisans ve Altı	222	4,22	0,69	0,05	405	-2,79	p<.05
Lisans ve Üstü	185	4,41	0,64				
35: Meslekî ve kişisel anlamda gelişmenize katkı sağlayacak Web sitelerini ne sıklıkla takip ediyorsunuz?							
Önlisans ve altı	222	3,26	1,02	0,07	405	-4,74	p<.05
Lisans ve üstü	185	3,75	1,04				

Tablo-2.3'te belirtilen **33**_[t(405)=-1.99, p<.05], **34**_[t(405)=-2.76, p<.05] ve **35**_[t(405)=-4.74, p<.05] maddelere verilen cevaplar istatistikî açıdan .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. 33. maddeye verilen cevaplarda lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin cevaplarının 'Çok Nadir' diğer grubun cevaplarının ise 'Hiç' derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. 34. maddede her iki grubunda cevaplarının 'Düzenli' derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. 35. maddede ise lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin verdikleri

cevapların 'Bazen' diğer grubun cevaplarının ise 'Çok Nadir' derecesinde yoğunlaştığı görülmüştür. Lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip olan öğretmenlerin diğer gruba göre ikinci bir dil öğrenmeye önem vermelerinin, teknolojiye ilgi duymalarının, küresel-kültürel akış alanlarını daha iyi gözlemlemelerine neden olduğu söylenebilir. Aynı nedenlerle internet kullanımında da diğer gruba göre daha öne çıktıkları söylenebilir.

Diğer 2 madde üzerinde yapılan ilişkisiz grup t testi sonucu önlisans ve altı ile lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin görüşleri arasında, mezuniyet değişkenine göre, anlamlı farklılıklar bulunmamıştır.

Küreselleşme-kültür ilişkisinden okulların varlık nedeni olan öğrencilerin etkilenme biçimlerini ölçmeye yönelik maddeler hakkında, mezuniyet değişkenine göre sınıf öğretmenlerinin görüşleri üzerinde yapılan ilişkisiz grup t testi sonucunda, lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip olanlar ile ön lisans ve altında mezuniyet derecesine sahip olanlar arasında istatistikî açıdan anlamlı farklar bulunmamıştır.

Tablo-3. Öğretmenlerin Kıdemi

Kıdem	N	%
1-10 Yıl	68	16,7
11-20 Yıl	111	27,3
21 Yıl ve Üstü	228	56,0
TOPLAM	407	100

Tablo 3.'ten de görülebileceği gibi anketi dolduran öğretmenlerin %16,7'si 1-10 yıl arası, %27,3'ü 11-20 yıl arası, %56,0'ı 21yıl ve üzeri kıdeme sahiptir.

Tablo-3.1. Küreselleşme-Kültür İlişkisinden Genel Olarak Kültürel Yapımımızın Etkilenme Biçimleri Hakkında, Kıdem Değişkenine Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

11: Küresel ölçekte yaşanan bazı gün ve haftalar(sevgililer günü, yılbaşı kutl. gibi) kültürel zenginliktir.					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	25,72	2	12,86	9,80	0,00
G.İçi	529,96	404	1,31		
Toplam	555,68	406			
POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,14	0,18	0,42	
	21 yıl ve üzeri	-0,41*	0,16	0,01	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,14	0,18	0,42	
	21 yıl ve üzeri	-0,55*	0,13	0,00	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	0,41*	0,16	0,01	
	11 – 20 yıl	0,55*	0,13	0,00	
*p<.05					
19: Konuşma dilimize yerleşen yabancı kelimeler anlatım zenginliği sağlamamaktadır					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	22,70	2	11,35	10,07	0,00
G.İçi	455,51	404	1,13		
Toplam	478,21	406			
POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,05	0,16	0,77	
	21 yıl ve üzeri	0,50*	0,15	0,00	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,05	0,16	0,77	
	21 yıl ve üzeri	0,46*	0,12	0,00	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	-0,50*	0,15	0,00	
	11 – 20 yıl	-0,46*	0,12	0,00	
*p<.05					

Tablo-3.1'de **11**_[F(2-404)=9,80, p<.05] ve **19**_[F(2-404)=10,07, p<.05] maddede verilen cevaplar sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 11.maddede 1-10 yıl grubu ve 21 yıl ve üzeri arasında 21 yıl ve üzeri grubu lehine p<.05 düzeyinde, 11-20 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri grubu arasında

yine 21 yıl ve üzeri grubu lehine $p < .05$ düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. 19.maddeye verilen cevaplar sonucunda 1-10 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri arasında 1-10 yıl grubu lehine $p < .05$ düzeyinde, 11-20 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri grubu arasında 11-20 yıl grubu lehine $p < .05$ düzeyinde, 21 yıl ve üzeri ile diğer gruplar arasında ise diğer gruplar lehine anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Küresel ölçekte yaşanan bazı gün ve haftalar ile bunlarla birlikte ortaya çıkan dilin, kıdeme göre algılanışında kıdemin fazla olduğu grupların söz konusu gün ve haftaları kültürel çeşitlilik olarak görmelerine karşılık kıdemin daha az olduğu gruplar ise aynı görüntüyü tüketim toplumunun tesis edilmesinde kontrollü aktiviteler olarak görmekte oldukları söylenebilir. Daha önce mezun olunan eğitim programı değişkeninde de benzer yaklaşımların sergilenmesi kıdem-mezuniyet arasındaki bağlantıyı güçlendirmektedir.

Diğer maddeler üzerinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo-3.2. Küreselleşme-Kültür İlişkisinden Kültürün Fabrikası Olarak Kabul Edilen Okulların Etkilenme Biçimleri Hakkında, Kıdem Değişkenine Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

1: Okulunuzda yürütülen kültürel faaliyetler, eğitimin, kültürel amaçlarını hangi düzeyde karşılıyor?					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	5,39	2	2,69	4,40	0,01
G.İçi	247,33	404	0,61		
Toplam	252,72	406			
POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	-0,24	0,12	0,05	
	21 yıl ve üzeri	-0,32*	0,11	0,00	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	0,24	0,12	0,05	
	21 yıl ve üzeri	-0,08	0,09	0,35	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	0,32*	0,11	0,00	
	11 – 20 yıl	-0,08	0,09	0,35	
* $p < .05$					
4: Öğretmenlerin eğitimle ilgili bilimsel gelişmeleri hangi düzeyde takip ettiklerini düşünüyorsunuz?					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	6,71	2	3,36	5,00	0,01
G.İçi	271,51	404	0,67		
Toplam	278,22	406			
POSTHOC (LSD)					

KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh \bar{x}	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,07	0,13	0,58	
	21 yıl ve üzeri	-0,21	0,11	0,06	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,07	0,13	0,58	
	21 yıl ve üzeri	-0,28*	0,09	0,00	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	0,21	0,11	0,06	
	11 – 20 yıl	0,28*	0,09	0,00	
*p<.05					
29: Eğitim ve kültür faaliyetleri ekonomik değerleri ölçüsünde yaşama şansı bulmaktadır.					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	6,66	2	3,33	3,80	0,02
G.İçi	354,34	404	0,88		
Toplam	361,00	406			
POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh \bar{x}	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,16	0,14	0,26	
	21 yıl ve üzeri	0,34*	0,13	0,01	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,16	0,14	0,26	
	21 yıl ve üzeri	0,17	0,11	0,11	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	-0,34*	0,13	0,01	
	11 – 20 yıl	-0,17	0,11	0,11	
*p<.05					

Tablo-3.2’de belirtilen **1**_[F(2-404)=4.40, p<.05], **4**_[F(2-404)=5.00, p<.05] ve **29**_[F(2-404)=3.80, p<.05] maddeye verilen cevaplar sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 1-10 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri grubu arasında 21 yıl ve üzeri grubu lehine p<.05 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. 4.maddeye verilen cevaplar sonucunda 11-20 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri grubu arasında 21 yıl ve üzeri grubu lehine p<.05 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. 29.maddeye verilen cevaplar sonucunda ise 1-10 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri grubu arasında 1-10 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu durumda, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin, diğer kıdem gruplarındaki öğretmenlere göre, okullarda yürütülen kültürel faaliyetleri yeterli buldukları, bu bağlamda öğretmenlerin/okulların teknolojiyi okuma ve kullanma hızını da yeterli gördükleri söylenebilir. Buna karşılık 1-10 yıl grubu öğretmenlerin, aynı duruma yeterli bir gözle bakmamakla birlikte kıdemi yüksek olan öğretmenlere göre eğitim ve kültür faaliyetlerine ekonomik değerleri ölçüsünde yaşama şansı verildiği, bu faaliyetlerin ekonomik karşılıkları yoksa eğitim sisteminde yeterince yer bulamadıkları yargısına vardıkları söylenebilir. Ayrıca dersane ve özel okulların bu anlayıştan güç kazandığını düşündükleri sonucu da çıkarılabilir.

Diğer 5 madde üzerinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo-3.3. Küreselleşme-Kültür İlişkisinde Okulların Varlık Nedeni Olan Öğrencilerin Etkilenme Biçimleri Hakkında, Kıdem Değişkenine Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

22: Öğrencilerin kültürel temsil alanlarından (spor, müzik, sinema gibi) seçerek özdeşim kurdukları isimler tarihî zenginliğimizden beslenmemektedir.					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	9,21	2	4,60	4,67	0,01
G.İçi	398,09	404	0,99		
Toplam	407,30	406			
POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,02	0,15	0,88	
	21 yıl ve üzeri	0,32*	0,14	0,02	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,02	0,15	0,88	
	21 yıl ve üzeri	0,29*	0,11	0,01	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	-0,32*	0,14	0,02	
	11 – 20 yıl	-0,29*	0,11	0,01	
*p<.05					
23: Öğrencilerin kıyafet tercihleri üzerinde şekillendirici etkiyi baskın olarak moda yerine getirmektedir.					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	9,00	2	4,50	4,41	0,01
G.İçi	411,92	404	1,02		
Toplam	420,92	406			
POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,39*	0,16	0,01	
	21 yıl ve üzeri	0,40*	0,14	0,00	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,39*	0,16	0,01	
	21 yıl ve üzeri	0,02	0,12	0,87	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	-0,40*	0,14	0,00	
	11 – 20 yıl	-0,02	0,12	0,87	
*p<.05					

Tablo-3.3'deki $22_{[F(2-404)=4.67, p<.05]}$ ve $23_{[F(2-404)=4.41, p<.05]}$ maddeye verilen cevaplar sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 22.maddede 1-10 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri arasında 1-10 yıl grubu lehine $p<.05$ düzeyinde, 11-20 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri grubu arasında 11-20 yıl grubu lehine $p<.05$ düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. 23.maddeye verilen cevaplar sonucunda ise 1-10 yıl grubu ile diğer gruplar arasında 1-10 yıl grubu lehine $p<.05$ düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu durum; kıdemi az olan öğretmenlerin kültürel temsil alanlarındaki isimlerin, tarihi zenginliğimizle ilişkisine ve bu isimlerin öğrenciler üzerinde yarattığı modaya diğer kıdem gruplarına göre daha ilgili oldukları sonucunu vermektedir. Dolayısıyla 1-10 yıl grubu öğretmenlerin tarihi birikimimize daha fazla ilgi duyduklarını, hem öğrencileri etkileyen kültürel temsil alanlarındaki isimlerin hem de kıyafet tercihleri üzerinde etkili olan isimlerin tüketim endüstrisinin ürünü olduğu yaklaşımına daha yakın olduklarını söyleyebiliriz.

Diğer 9 madde üzerinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo-3.4. Küreselleşme-Kültür İlişkisinden Eğitim Örgütlerinin İş Görenleri Olan Öğretmenlerin Etkilenme Biçimleri Hakkında, Kıdem Değişkenine Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

32: Sinema, tiyatro, müzikal etkinlik gibi kültürel faaliyetlere ne sıklıkla katılırsınız?					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	3,17	2	1,58	2,96	0,05
G.İçi	216,15	404	0,54		
Toplam	219,31	406			
POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $_{\bar{x}}$	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,19	0,11	0,09	
	21 yıl ve üzeri	0,25*	0,10	0,02	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,19	0,11	0,09	
	21 yıl ve üzeri	0,06	0,08	0,51	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	-0,25*	0,10	0,02	
	11 – 20 yıl	-0,06	0,08	0,51	
*p<.05					
33: Yabancı bir dil öğrenme düşüncesiyle katıldığınız faaliyetleri hangi sıklıkla yürütüyorsunuz?					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	7,00	2	3,50	4,65	0,01
G.İçi	304,16	404	0,75		
Toplam	311,16	406			

POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,40*	0,13	0,00	
	21 yıl ve üzeri	0,29*	0,12	0,02	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,40*	0,13	0,00	
	21 yıl ve üzeri	-0,12	0,10	0,25	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	-0,29*	0,12	0,02	
	11 – 20 yıl	0,12	0,10	0,25	
*p<.05					
35: Meslekî ve kişisel anlamda gelişmenize katkı sağlayacak Web sitelerini ne sıklıkla takip ediyorsunuz?					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	26,82	2	13,41	12,76	0,00
G.İçî	424,79	404	1,05		
Toplam	451,61	406			
POSTHOC (LSD)					
KIDEM (i)	KIDEM (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 10 yıl	11 – 20 yıl	0,45*	0,16	0,00	
	21 yıl ve üzeri	0,71*	0,14	0,00	
11 – 20 yıl	1 – 10 yıl	-0,45*	0,16	0,00	
	21 yıl ve üzeri	0,26*	0,12	0,03	
21 yıl ve üzeri	1 – 10 yıl	-0,71*	0,14	0,00	
	11 – 20 yıl	-0,26*	0,12	0,03	
*p<.05					

Tablo-3.4'deki, **32**_[F(2-404)=2.96, p<.05], **33**_[F(2-404)=4.65, p<.05] ve **35**_[F(2-404)=12.76, p<.05] maddeye verilen cevaplar sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 1-10 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri grubu arasında 1-10 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. 33.maddeye verilen cevaplar sonucunda 1-10 yıl grubu ile diğer kıdem grupları arasında 1-10 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. 35.maddeye verilen cevaplar sonucunda ise 1-10 yıl grubu ile diğer kıdem grupları arasında 1-10 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde ve 11-20 yıl grubu ile 21 yıl ve üzeri grubu arasında 11-20 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu değerler, 1-10 yıl grubu kıdeme sahip öğretmenlerin 21 ve üzeri kıdem grubu öğretmenlere nazaran kültürel etkinliklere daha fazla ilgi duydukları, yeteneklerin geliştirilerek sanata dönüştürülmesinin sağlayacağı katkıyı mesleki başarılarına eklemeye çalıştıkları şeklinde yorumlanabilir. İkinci bir dil öğrenmenin sağlayacağı kültürel zenginliği, dil öğrenmenin getireceği imkânları mesleki ve akademik kariyerlerini artırma yönünde kullanmayı düşünmüş olmalarından söz edilebilir. Enformasyon teknolojilerini daha fazla kullandıkları, internet kullanmanın gerektirdiği teknolojik bilgiye diğer gruplardan daha yakın oldukları, mesleki ve kişisel

anlamda gelişmelerini sağlayacak web sitelerini daha fazla takip ettikleri sonucu çıkarılabilir.

Diğer 2 madde üzerinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo-4. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullarda Buldukları Süre

Okulda Bulunduğu Süre	N	%
1-5 Yıl	239	58,7
6-10 Yıl	104	25,6
11 Yıl ve Üstü	64	15,7
TOPLAM	407	100

Tablo-4'ten de görülebileceği gibi anketi dolduran öğretmenlerin %58,7'si 1-5 yıl arası, %25,6'sı 6-10 yıl arası, %15,7'si 11 yıl ve üstü süreyle okullarında bulunmaktadır.

Tablo-4.1. Küreselleşme-Kültür İlişkisinden Kültürün Fabrikası Olarak Kabul Edilen Okulların Etkilenme Biçimleri Hakkında, Okulda Bulunduğu Süre Değişkenine Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

29: Eğitim ve kültür faaliyetleri ekonomik değerleri ölçüsünde yaşama şansı bulmaktadır.					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	6,57	2	3,29	3,74	0,02
G. İçi	354,43	404	0,88		
Toplam	361,00	406			
POSTHOC (LSD)					
Ok.bu.süre (i)	Ok.bu.süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 5 yıl	6-10 yıl	0,08	0,11	0,47	
	11 yıl ve üzeri	0,36*	0,13	0,01	
6-10 yıl	1 – 5 yıl	-0,08	0,11	0,47	
	11 yıl ve üzeri	0,28	0,15	0,06	
11 yıl ve üzeri	1 – 5 yıl	-0,36*	0,13	0,01	
	6-10 yıl	-0,28	0,15	0,06	

* $p < .05$

Tablo-4.1'de yer alan 29_[F(2-404)=3.74, p<.05] maddeye verilen cevaplara göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 1-5 yıl grubu ile 11 yıl ve üzeri grubu arasında 1-5 yıl grubu lehine $p < .05$ düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre, okullarında 1-5 yıl arası sürede çalışan öğretmenlerin daha fazla hizmeti bulunan öğretmenlerden daha yüksek puan almalarında; eğitime ilişkin araştırmacı yönlerini diğer gruplardaki öğret-

menlere göre koruyabilmiş ve eğitim-kültür alanlarında gerçekleşen ticari faaliyetlere daha yakından gözlemde bulunmuş olmalarının etkisinden söz edilebilir. Öğrencilerin, eğitim ve kültür faaliyetlerinin üzerinde belirleyici olan ekonomik etkenleri daha iyi takip ettikleri sonucu da çıkarılabilir. Ayrıca 1-5 yıl arası sürede çalışan öğretmenlerin diğer sürelerde okullarında çalışan öğretmenlerden daha yüksek puan almalarında, bu maddeye ilişkin t Testi analizinde de görüldüğü gibi, meslekte yeni olmalarının etkisinden söz etmek mümkündür.

Diğer 7 madde üzerinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo-4.2. Küreselleşme-Kültür İlişkisinden Okulların Varlık Nedeni Olan Öğrencilerin Etkilenme Biçimleri Hakkında, Okulda Bulunduğu Süre Değişkenine Göre, Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerini İçeren Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonucunda Aritmetik Ortalamaları Anlamlı Bulunan Maddeler

15: Öğrencileri etkileme bakımından, 'Batı' dünyasının sanal (TV ve internet oyunlarındaki) kahramanları kültürel birikimimizi geride bırakmaktadır					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	8,64	2	4,32	3,90	0,02
G.İçi	447,94	404	1,11		
Toplam	456,58	406			
POSTHOC (LSD)					
Ok.bu.süre (i)	Ok.bu.süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 5 yıl	6-10 yıl	-0,26*	0,12	0,03	
	11 yıl ve üzeri	0,18	0,15	0,23	
6-10 yıl	1 – 5 yıl	0,26*	0,12	0,03	
	11 yıl ve üzeri	0,44*	0,17	0,01	
11 yıl ve üzeri	1 – 5 yıl	-0,18	0,15	0,23	
	6-10 yıl	-0,44*	0,17	0,01	
*p<.05					
23: Öğrencilerin kıyafet tercihleri üzerinde şekillendirici etkiyi baskın olarak moda yerine getirmektedir.					
ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	7,01	2	3,50	3,42	0,03
G.İçi	413,91	404	1,02		
6-10 yıl	1 – 5 yıl	-0,01	0,12		
6-10 yıl	11 yıl ve üzeri	0,35*	0,16	0,03	
	11 yıl ve üzeri	1 – 5 yıl	-0,36*	0,14	0,01
11 yıl ve üzeri	6-10 yıl	-0,35*	0,16	0,03	
	*p<.05				
	11 yıl ve üzeri	0,36*	0,14	0,01	

30: Özel okullar ve dershanelerin çoğalmasının başlıca nedeni öğrencilerin birer müşteri haline getirilmesidir.

ANOVA SONUÇLARI					
Varyansın Kaynağı	K.T	Sd	KO	F	p
G. Arası	6,76	2	3,38	3,00	0,04
G.İçi	454,99	404	1,13		
Toplam	461,75	406			
POSTHOC (LSD)					
Ok.bu.süre (i)	Ok.bu.süre (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p	
1 – 5 yıl	6-10 yıl	-0,30*	0,12	0,02	
	11 yıl ve üzeri	-0,14	0,15	0,36	
6-10 yıl	1 – 5 yıl	0,30*	0,12	0,02	
	11 yıl ve üzeri	0,17	0,17	0,32	
11 yıl ve üzeri	1 – 5 yıl	0,14	0,15	0,36	
	6-10 yıl	-0,17	0,17	0,32	

*p<.05

Tablo-4.2’de yer alan **15**_[F(2-404)= 3.90, p<.05], **23**_[F(2-404)= 3.42, p<.05] ve **30**_[F(2-404)= 3.00, p<.05]. maddeye verilen cevaplara göre grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 15.maddede, 6-10 yıl grubu ile diğer gruplar arasında 6-10 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. 23.maddeye verilen cevaplara göre 1-5 yıl grubu ile 11 yıl ve üzeri grubu arasında 1-5 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde, 6-10 yıl grubu ile 11 yıl ve üzeri grubu arasında 6-10 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde istatistiki olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. 30.maddeye verilen cevaplara göre ise 1-5 yıl grubu ile 6-10 yıl grubu arasında 6-10 yıl grubu lehine p<.05 düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Yukarıdaki bulgular, öğrencilerin, küresel-kültürel akış alanlarından en güçlüsü sayılabilecek iletişim teknolojileri yoluyla yaratılan sanal kahramanlardan kültürel birikimimizi geride bırakacak derecede etkilenmelerine 6–10 yıl grubunun diğer gruplardan daha fazla ilgi gösterdikleri sonucunu vermektedir. Yine 6-10 yıl sürede okullarında görev yapan öğretmenlerin, öğrencileri dersane ve özel okullara yönlendiren etkenlere karşı daha duyarlı oldukları söylenebilir. Bunda da 6–10 yılın altındaki öğretmenlerin çevre-okul arasındaki kültürel etkileşimi tanıyabilecek yeterli sürede görev yapmadıkları, 11 yıl ve üzeri sürede görev yapan öğretmenlerin ise bu yönde bir etkiye daha az ilgili oldukları şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca 1–5 yıldan başlayarak görev yaptıkları okullarda çalışma süresi uzayan öğretmenlerin öğrenci ve çevre üzerindeki gözlemlerinde bir azalma olduğu, görev süresi fazla olan öğretmenlerin öğrencilerin kıyafet tercihleri üzerinde şekillendirici etkide bulunan unsurlara karşı daha az ilgili olduklarından söz edilebilir.

Küreselleşme-kültür ilişkisinden, okulların varlık nedeni olan öğrencilerin, genel olarak kültürel yapımızın ve eğitim örgütlerinin iş görenleri olan öğretmenlerin etkilenme biçimleri hakkında, okulda bulunduğu süre değişkenine göre, sınıf öğretmenlerinin görüşlerini içeren diğer maddeler üzerinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

5. Sonuç ve Öneriler

1. Küreselleşme-kültür ilişkisinden eğitim örgütlerinin etkilenme biçimleri ile ilgili olarak cinsiyet değişkenine göre yapılan t testi sonucunda;

Kadın öğretmenlerin kültürümüz ve öğrenciler üzerinde gerçekleşen küresel kültürel etkileri ve bu etkilerin yarattığı değişimi daha yakından takip ettikleri görülmüştür. Aynı ilginin erkek öğretmenlerde de oluşması, erkek öğretmenlerin, öğrencileri daha iyi tanımalarına; öğrencilere yapacakları rehberliği daha etkili yürütmelerine yardımcı olacaktır.

2. Küreselleşme-kültür ilişkisinden eğitim örgütlerinin etkilenme biçimleri ile ilgili olarak mezun olunan eğitim programı değişkenine göre yapılan t testi sonucunda;

Lisans ve üstü mezuniyet derecesine sahip olan öğretmenlerin küreselleşmenin ortaya çıkışına ve doğurduğu sonuçlara daha duyarlı görünmekle birlikte, bu anlamda kendileri ve mesleki başarıları için gerekli olan kültürel yayınları takip etme, teknoloji okur-yazarı olma ve kullanılan teknolojinin dilini öğrenme yönünde bir gayret içinde oldukları söylenebilir. Buna karşılık lisans ve altı mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin küreselleşme sürecinin etkili olduğu alanlara ilgisiz kalmaları, kendilerini bu alanlarda ihtiyaç duyulan donanıma hazırlamayışları aynı donanıma öğrencileri de hazırlamalarında eksikliklere yol açmaktadır. Bu anlamda lisans ve altı mezuniyet derecesine sahip öğretmenlerin hizmetiçi eğitim yoluyla donanımlarını yükseltmeleri faydalı olabilir.

3. Küreselleşme-kültür ilişkisinden eğitim örgütlerinin etkilenme biçimleri ile ilgili olarak kıdem değişkenine göre yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda;

21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin küresel kültürel etkilerin okullar ve kültürel yapımız üzerindeki gerçekleştirdiği değişime ilişkin beklentilerinin büyük ölçüde karşılandığı söylenebilir. 1-10 yıl grubu ve 11-20 yıl grubu öğretmenlerin ise yabancı kelimelerin dilimiz üzerindeki etkilerini olumsuz buldukları, kültürel açıdan zararlı gördükleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Özellikle 1-10 yıl grubu öğretmenlerin diğer gruplara nazaran öğrencilerin kültürel faaliyetleri üzerinde etkin olan kültür endüstrisini gözlemlene bakımından diğer gruplardan daha aktif oldukları söylenebilir. Sonuç olarak kıdemin artmasıyla küresel-kültürel etkilere gösterilen ilginin ters orantı içinde olduğundan bahsetmek mümkündür. Kıdemin artmasıyla ortaya çıkan bu tabloda millî eğitim politikalarında öğretmenlerin tükenmişliği üzerinde etkili olan faktörlerin de varlığı dikkate alınmalıdır.

4. Küreselleşme-kültür ilişkisinden eğitim örgütlerinin etkilenme biçimleri ile ilgili olarak okulda bulunduğu süre değişkenine göre sınıf öğretmenlerinin algıları üzerinde yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda;

Öğrencilerin, kültürel akış alanlarından en güçlüsü sayılabilecek iletişim teknolojileri yoluyla yaratılan sanal kahramanlardan etkilenmelerine, öğrencileri dersane ve özel okullara yönlendiren etkenlere 6–10 yıl arası görev yapan öğretmenlerin daha fazla ilgili oldukları görülmüştür. Diğer sürelerde görev yapanların, özellikle artan kıdem yılına bağlı olarak, eğitim örgütlerinin üzerinde etkili olan küresel-kültürel etkilere ilgilerinin azaldığı görülmektedir. Bunda da aynı okulda uzun süreli görev yapanların çevreye karşı gözlemci yönü zayıflamakta çevresel etkilerin belirleyiciliğine karşı dirençlerinin düştüğü görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akçay, R. Cengiz. Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi. Milli Eğitim Dergisi Sayı 159, <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/159/akcay.htm>. web adresinden 16.09.2004 tarihinde alınmıştır.
- Aksoy, H. Hüseyin. Uluslar arası Karşılaştırma Ölçütlerinin Kullanımı ve Türkiye, <http://www.egitimsen.org.tr/makale/hasanhuseyinaksoy-mart2003>. web adresinden 21.10.2005 tarihinde alınmıştır.
- Althusser, Louis. Felsefe ve Bilim Adamlarının Kendiliğinden Felsefesi. (Çev. Ömür Sezgin), Verso Yayınları, Ankara 1990.
- Altun, Fahrettin. Küreselleşme Değil, dünyanın Batılılaştırılması. Anlayış Dergisi Sayı 15, 2004, s. 44-45.
- Aydın, Mehmet S., Küreselleşmeye Genel Bir Bakış. Cemal Uşak (Ed.), Siyasi Ekonomik ve Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme, Ufuk Kitapları, İstanbul 2002.
- Başgöz, İlhan. Türkiye'nin Eğitim Çıkmazı ve Atatürk, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1999.
- Bolay, Süleyman Hayri. Kültürel Bir Olgu Olarak Globalleşme. Cemal Uşak (Ed.), Siyasi Ekonomik ve Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme, Ufuk Kitapları, İstanbul 2002.
- Bozkurt, Veysel. Küreselleşme: Kavram, Gelişim ve Yaklaşımlar, www.isguc.org/vbozkurt1.htm. web adresinden 03.02.2006 tarihinde alınmıştır.
- Çalışkan, Ali Osman. Küreselleşme ve Uluslar arası Sermaye Hareketleri: Kriz kaçınılmaz mı? Anlayış Dergisi Sayı 15, İstanbul 2004.
- Çotuksöken, Betül. Felsefe Açısından Küreselleşme ve Kültür. S.Kili (Haz.), Cumhuriyet ve Küreselleşme. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2002.

- Erdoğan, İrfan. Popüler Kültürün Ne Olduğu Üzerine. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi Sayı 57, M.E.B. Yayınları, Ankara 2004.
- Fırat, Reha. Küreselleşme: İmkân ya da Tehdit- Bir Psikososyal Perspektif Denemesi. Köprü Dergisi Sayı 77, İstanbul 2002.
- George, Susan. Küreselleşme, Güç ve Sendikaların Rolü. Küreselleşmeye Karşı Sosyal Devletin Yapılandırılmasında Sendikaların Toplumsal Görevi. Harb-İş Konferansları-2, Ankara 1997.
- Giddens, Anthony. Elimizden Kaçıp Giden Dünya. (Çev. Osman Akınhay), Alfa Yayınları, İstanbul 2000.
- Hunter, James Davison ve Joshua Yates. Küreselleşmeye Öncülük, Küreselleştirici Amerikan Dünyası. Bir Küre Bin Bir Küreselleşme, Çağdaş Dünyada Kültürel Çeşitlilik. (Çev. Ayla Ortaç), Kitap Yayınevi, İstanbul 2003.
- Kaçmazoğlu, H. Bayram. Doğu-Batı Çatışması Açısından Globalleşme. Eğitim Araştırmaları Dergisi Sayı 6, Anı Yayıncılık, Ankara 2000.
- Kızılcılık, Sezgin. Küreselleşme ve Sosyal Bilimler, Anı Yayıncılık, Ankara 2001.
- King, Anthony. Kültür Mekânları, Bilgi Mekânları. Kültür, Küreselleşme ve Dünya Sistemi. (Çev. Gülcan Seçkin ve Ümit H. Yolsal), Bilim ve sanat yayınları, Ankara 1998.
- Koçdemir, Kadir. Milli Devlet ve Küreselleşme. Ötüken Neşriyat, İstanbul 2004.
- Kömeçoğlu, Uğur. (2002). Küreselleşme, Modernleşme, Modernlik. Doğu Batı Düşünce Dergisi Sayı 18, Ankara 2002.
- Lubber, Ruud. The Dynamic of Globalization, <http://www.xs4all.nl/~koorevaa/html/dynamic.html> web adresinden 14.06.2006 tarihinde alınmıştır.
- Moles, Abraham A. Kültürün Toplumsal Dinamiği. (Çev. Nuri Bilgin), Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İzmir 1983.
- Morgan, Gareth. Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor. (Çev. Gündüz Bulut), MESS Yayın No:280. İstanbul 1998.
- Oran, Baskın. Küreselleşme ve Azınlıklar, İmaj Yayınevi, Ankara 2001.
- Postman, Neil. Televizyon Öldüren Eğlence. (Çev. Osman Akınhay), Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2004.
- Robertson, Ronald, Globalization Social Theory and Global Culture, Sage Publications, London 1992.

- Sarıbay, Ali Yaşar, Kültürel Bir Olgu Olarak Globalleşme. Cemal Uşak (Ed.), Siyasi Ekonomik ve Kültürel Boyutlarıyla Küreselleşme, Ufuk Kitapları, İstanbul 2002.
- See, Henry, Modern Kapitalizmin Doğuşu. (Çev. Turgut ERİM), Yöneliş Yayınları, İstanbul 2001.
- Tomlinson, John, Küreselleşme ve Kültür. (Çev. Arzu Eker), Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2004.
- Tomul, Ekber, Küreselleşme ve Eğitim Eşitsizlikleri. Eğitim Araştırmaları Sayı 6, Anı Yayıncılık, Ankara 2002.
- XI. Milli Eğitim Şurası (8-11 Haziran 1982) Öneriler, Konuşmalar, Kararlar, Milli Eğitim Basımevi Ankara 1982.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.